

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Polanci Societatis Iesv Theologi, Directorium
Breve, Ad Confessarii, Ac Confitentis Mvns Rectè
Obeundum**

Polanco, Juan-Alphonso de

[Köln], 1617

Quid facto opus, cùm quis adiuuandum morientem aduocatur, à quo iam omnia necessaria facta esse perhibentur. Capvt VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41600

Quid factu opus, cum quis ad iuuandum morientem aduocatur, à quo ieiunia necessaria facta esse perhibentur.

C A B V T V I I I.

HAtenus dictum est, quomodo se habere debeat, qui ad eos, qui moriuntur iuuandos ab initio vocatur, vel certè cum aliqua de necessariis agenda supersunt: sed aliquando aliqui accersuntur, ad iuuandum eum, qui iam Sacramentis susceptis, & testamento condito vellet nihilominus ad bonum transitum in futuri seculi vitam se magis disponere, vel alij ad hoc ipsum Sacerdotem nostrum euocant. Tunc ergo, si compos mentis est aegrotus, post amantem salutationem, Euangelium illi aliquod, vt superius dictum est, recitare potest, vt Marci ult. Recumbentibus vnde-
cim discipulis. & orationem pro infirmis, cum impositione manuum, & po-
stea ad quatuor intentio iuuantis diri-
gatur. Primum est, vt si quid de necessa-
riis omissum est, suppleat. Secundum, est im-
promoueat aegrotantem, in iis, quæ
ad Contritionem, & Fidei, & Spei, & uantis
Charitatis exercitationem, & conse-
quen-tem.

Quid

quentem consolationem & profectum pertinent. Tertium, vt animæ commendationem piè faciat. Quartum etiam aliquando addi posset, vt ad assistentium ædificationem aliquid dicat.

*Quomodo sup-
plendū
sit, quod
omissum
eredi-
tur.* Quod ad primum attinet. scilicet ad supplendum si quid deesset, semotis arbitris petat, vt in fine quarti capituli attingitur, an pacata sit eius conscientia, an aliqua in re maiorem adhuc quietem & satisfactionem requirat, si dixerit aliquid esse, audiet & provideat: si non diceret, & nihilominus probabiliter timeri posset, quòd aliquo supplemento opus esset, de sequentibus posset cum dexteritate interrogare. Primò an aliquid memoriæ occurrat quòd non satis explicitè sit confessus, & si id agnoscit, per reconciliationem suppleri facillè posset.

Secundò, an aliquid cōscientiam grauet, ratione restitutionis rei, vel famæ, & si recordatur tale aliquid, & suppetet tempus, & facultas: curandum est, vt id statim fiat: vel si id commodè fieri non potest, saltem constituatur modus, quo certò & citò quantum fieri poterit, id fiat, vt non relinquatur id testamentariis exequendum, (qui sæpe tardiores sunt,

funt, quàm co-
firmo peragi
proponat, si
primum ea da-
si deest temp-
mento vel co-
curatè, prou-
rum, & vt qua-
tis fiat.

Tertiò int-
beris (si quos
nis, vel cuius
tioni, quam h-
tæ. Et ante
bet (si fieri po-
re, an tale al-
& de aliis, qu-
sibi ignotis,
per interrog-
quid prouid-
tam aliquan-
viuit, vel pe-
mento, cure

Quod ad
moritur in
est, & spon-
ri vel orate
spiritualis f-
salubriter i

funt, quàm conueniat) quod viuente infirmo peragi potest, si deest facultas, proponat, si Deus vitam dederit, cum primum ea dabitur, facere quod debet: si deest tempus, non facultas, in testamento vel codicillo, quàm poterit accuratè, prouideat in demnitate creditorum, & ut quam citò fieri queat, illis satisfiat.

Tertiò interroget, an prospexerit liberis (si quos habet) & praesertim foeminis, vel cuiusque curæ, aut administrationi, quam habeat, publicæ, vel priuatae. Et ante ingressum ad ægrotum debet (si fieri potest) informationem capere, an tale aliquod munus ei incumbat, & de aliis, quæ poterit, & ad rem faciunt, sibi ignotis, ut sine causa non sit infirmo per interrogationes molestus, & si aliquid prouidendum est, vel per adhibitam aliquam diligentiam, dum ægrotus uiuit, vel per codicillum additum testamento, curet fieri.

Quod ad secundum attinet, si is qui *diuina* moritur in meditationibus exercitatus *deus qui* est, & sponte sua aliquid tacens *medita* *versa* *ri* vel orare uideretur, & ideo, quòd *uir* *est* *spiritualis* sit, probabiliter existimatur, *in rebus* salubriter ipsum orare aut meditari, *per* *spiritu-* *mit* *alibus.*

O 5

mittendus est sibi ad tempus, & in silentio similibus orationib⁹ iuuandus: quia tamen in illa vitium animæ & corporis imbecillitate dubitari potest, an meditationi dare operam, vt oportet possit, interrogare ab eo blandè expediet, an malit per se orare, an adiuuari ab eo, qui adest ipsi, imò licet dicat se orare, expedit aliquando (si dubitatur de aliqua illusionem vel tentatione) petere, quomodo se habeat, & quid mente reuoluat, vt probetur si rectè, vel dirigatur & iuuetur, si minus rectè aliquid in mente tractat. Si autem (vt ferè solet accidere) suggerendum erit ægroto aliquid, quod meditetur vel oret: valde vtiliter ei posse suggeri videtur, aliquod dictū Christi, quale istud est Matthæi, II. Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos: vel aliquod mysterium passionis Domini (præsertim quod ipse cum spiritali gustu meditari sit solitus) & præcipuè Crucis, vt defigatur intellectus in iis tormētis, & morte amarissima meditanda, quam filius Dei pro ipsius salute, tanta cum charitate passus est: & affectus exciterur ad dolorem suorum peccatorum, quæ sic in Christo puni-

*Quid
suggerē-
dum sit
morien-
ti ad me-
ditatio-
nem.*

puniuntur
profuso sa-
ablutum in
beatitudinē
stium repler-
æternæ bea-
tur, & vt ha-
ipsum myste-
dum est.

Si non v-
ter meditari
men intelli-
corde poter-
fixi imaginē
præsentem
citationem
landam ali-
ægroto, q-
scilicet Co-
Charitatis,
vel si breui-
bet, dicant
est tam tran-
est ad cont-
intuere, ch-
bos dolore
mortem pa-
Christus pr-
re certè illa

puniuntur, & simul ad spem veniæ, cum profuso sanguine Agni immaculati se ablutum intelligit, & ad confidentiam beatitudinis consequendæ, cum Christum repletum aspicit doloribus, ut sibi æternæ beatitudinis gaudia promereatur, & ut hæc & similia recordetur, cum ipsum mysterium proponitur, suggerendum est.

Si non videtur sic dispositus, ut vtiliter meditari possit per se, dicentem tamen intelligere, & sequi etiam ore, vel corde potest, expedit, ut qui iuvat, crucifixi imaginem in manibus tenendo, vel presentem ostendendo (quod ad exercitationem multum confert) & osculandam aliquando exhibendo, suggerat ægroto, quæ ad quadruplices actus, scilicet Contritionis, Fidei, Spei, & Charitatis, dicta sunt 2. 5. 6. & 7. capite: vel si brevius quid placet, vel variare libet, dicantur, præcipuè cum vicinior est tam transitus, quæ hic subdentur, id est ad contritionem, ad hunc modum intuere, charissime frater, quam acerbos dolores & quam ignominiosam mortem passus sit Dominus IESVS Christus propter peccata tua Displicere certè illa tibi debent plurimum, quæ

quid a-
gendū,
cum non
poterit
medita-
ri, sed
tamen
intelli-
git ad-
huc.
Ad con-
tritionē
quid pro-
ponen-
dum, o-
stenso
crucifixe
xo.

LUC. 18. tam graui remedio indiguerunt, dicas ergo, Deus propitius esto mihi peccatori: displicet mihi, quod offenderim te: Deus meus, auge tu, quæso, displicentiam hanc meam, & supple illam de doloribus tuis. Miserere mei secundum magnam misericordiam tuam, & similia.

Quid ad fidem. Ad fidem exercendam, dicat, Charissime recordare, quod Dominus Iesus Christus, cum esset Patri consubstantialis, coæternus, & in beatitudine infinita coequalis, propter te homo factus, hanc, quam vides passionem & mortem amarissimam in humana natura assumpta sustinuit, dicas ergo, Adoro te, Domine IESU CHRISTE, qui per sanctam Crucem tuam redemisti mundum: adoro te Domine Iesu, Deus meus & Redemptor meus, qui preciosa morte tua mundum viuificasti, posset & addere protectionem fidei ad hunc modum. Protector coram omni Ecclesia triumphante & militante, quod firmiter credo, uiuo & morior in fide, quam sancta mater Ecclesia Catholica & Apostolica profiteor: & si potest, dicat, Credo in Deum Patrem omnipotentem, & sic prosequatur totum symbolum, vel saltem

tem sequatur
dotem, qui

Ad spem
magis ad hunc
modum:
nem Iesu Christi
fixi, quia non
sub cælo,
fieri.

Vide quomodo
buerit filius
tis mori uolens
ternam, &
eius enim li-
pia diuites fidei
peruiuemus

Vide sanctam
ex manibus
toto corporis
transfixo, non
nis filij Dei
mundi peccato
lauabit.

Considera
& irrisionis
uilem in mo-
rum Crucis
loris, sed etiam
omnia passio-

tem sequatur mente præcuntem sacerdotem, qui illud dicet.

Ad spem excitandam & roborandam, magis adhuc excitandus est ad hunc modum: Intuere, charissime, imaginem Iesu Christi, filij Dei, pro te crucifixi, quia non est aliud datum nomen sub cælo, in quo oporteat nos saluos fieri.

Quid ad spem.

Actor. 1.

Vide qualem erga te dilectionem habuerit filius Dei, qui tantis in tormentis mori voluit, ut per ipsam tu vitam æternam, & beatissimam consequeris, eius enim liuore sanati sumus, eius inopia diuites facti, eius morte felices semper viuemus.

Esai. 53.

1. Cor. 2.

Vide sanguinem tam largè fluentem ex manibus, ex pedibus, ex capite, & toto corpore, & demum ex corde ipsius transfixo, minima gutta huius sanguinis filij Dei sufficiebat ad lauanda totius mundi peccata: confide ergò quòd tua lauabit.

Considera spineam coronam, doloris & irrisionis insigne: flagella, quibus feruilem in modum fuit cæsus, alapas, & demum Crucis supplicium, non solum doloris, sed etiam ignominie plenum; hæc omnia passus est, ut deleret peccata nostra

stra

stra, & ad honorem & gloriam regni sui nos promoueret. Confide ergo, charissime, quod qui talia pro te tanto cum amore passus est, non te deseret in hoc tempore tuæ necessitatis, & si Dæmon obijciat tibi quod multum peccasti, dicas: Dominus meus, & Deus meus, pro delendis peccatis meis, crucifixus est, in quem credo, & in quo confido, sedet enim ad dexteram Patris interpellans pro me, dum Patri, quæ pro me egit, & sustinuit in humana natura, ostendit, & adde.

Psal. 30. In te Domine speravi non confundar in æternum in justitia tua libera me, exur-

Psal. 67. gat Deus & dissipentur inimici eius: & fugiant qui oderunt eum à facie eius; sicut deficit fumus, deficient, & sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei, & alia huiusmodi.

Quid ad charitatem. Ad charitatis actus exercendos, dicat. Vide charissime, quibus signis ostendit Dei filius, quanti te fecerit, &

Ioan. 5. quantum te dilexerit, maiorem charitatem nemo habet; quàm vt animam suam ponat quis pro amicis suis: vt non solum vitam Christus pro te, sed inter dolores & ignominias extremas posuerit:

Esai. 2. vt hæc imago tibi præsentat, à planta pedis vsque ad verticem capitis non est in

eo sanitas, & socium in ha ergo: Quid omnibus qua dignum po mortis, pro Ætor, & lauda re in æternu

Hortetur nus Dei, dice commendo me Domine si Deus me sanctissime, voluntas tua vnquam ob

Hortetur cet in auxilia ter gratia, m hoste proteg & alia huius Michaëlem custodem, & alios, in est solitus; & intercedant suffragijs &

Si intelligi que si mor

eo fanitas, & hæc patitur, vt te faciat sibi
 socium in hæreditate regni cœlestis, dic
 ergo: Quid retribuam Domino pro o- *Psal. 115*
 mnibus quæ retribuit mihi? certè nihil
 dignum possum retribuere, sed calicem
 mortis, pro eius amore libenter ample-
 ctor, & laudare, & gratias habere, & age-
 re in æternum desidero.

Hortetur, vt resignet totum se in ma- *Commē-*
 nus Dei, dicendo. In man⁹ tuas Domine, *detur ei*
 commendo spiritum meum, redemisti *resigna-*
 me Domine Deus veritatis: tu me crea- *me*
 sti Deus meus: tu me redemisti, Pater *manus*
 sanctissime, totus sum tuus: fiat in me *Dei.*
 voluntas tua, illumina oculos meos, ne *Psal. 30*
 vnquam obdormiam in morte. *Psal. 12.*

Hortetur etiam, vt & B Mariam in uos *Inuocet*
 cet in auxiliatricem, dicendo: Maria ma- *Marians*
 ter gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab *et An-*
 hoste protege, & in hora mortis suscipe, *gelos et*
 & alia huiusmodi. Inuocet etiam Sanctū *sanctos.*
 Michaëlem Archangelum & Angelum
 custodem, & sanctum suum patronum;
 & alios, in quibus habere deuotionem *que le-*
 est solitus; & demum Sanctos omnes, vt *gi pos-*
 intercedant pro ipso, & adiuuent suis *sum mo-*
 suffragijs & meritis. *rienti s-*

Si intelligit, & potest attrētus esse, (pre- *intelli-*
 cipue si mors diu p̄trahitur) legi potest. *git.*
 Passio

Passio Domini, secundum aliquem ex Evangelistis, vel aliqua capita Beati Pauli; præcipuè ex 1. & 2. ad Corinthios, & ex Epistola ad Philippenses, & 2. ad Tim. & ex duobus vltimis cap. Apoc. legendo quæ oportet, & reliqua omitendo & aliqui Psalmi, vt, Qui habitat, Quâ dilecta tabernacula tua. & ex pœnitentialibus aliqui, & Litanix. Nec deserendus est, quàm diu mentis est compos, imò in extrema agonia, maiore, quàm vnquam charitate iuuandus est, quia Dæmon oppugnare quosdam solet atrociter in eo transitu, vt Gregorius ait super illud Luc 19. Circumdabunt te inimici tui vallo, & coangustabunt te vndiq;. Cum simplicioribus (quamuis etiam cū alijs quibuslibet) iuuare possent hæc breuiora, quæ sequuntur.

*Quædam
breuia,
quæ simplici-
bus con-
gruunt,
vel alijs
etiam.
Psal. 15.*

Vt scilicet postquam exhibuerit osculandum Crucifixum, præeat sacerdos, & ægrotus sequatur ore & corde, vel saltem corde, dicendo ad hunc modum.

Domine Iesu Christe, credo, quod Deus meus & Redemptor meus es tu, quem imago hæc repræsentat, quicquid per Sanctam Ecclesiam Catholicam proponis credendum, fideliter, & firmiter credo

Eos
do. & in ea fide
re, & mori.

Domine Iesu
tam bonitatis
ampliùs non
Creatorem &
tissimè tam p
omissionem p
to mihi cond
tam tuam, qu
disti, & firmi
re si vixero. &
si quid vel obl
quod offende
illuminari cup
ri: & interim

Omnibus,
corde meo, &
propter te dir
di, precor etia
aliquid alicui
teneor, & fac
volo satisfieri
beo.

Spero in d
in hoc sanguin
tanta cum ch
dignum, salu
latitia cum v

do. & in ea fide protestor, me velle viuere, & mori.

Domine Iesu, dolet mihi, quòd tantam bonitatè offenderim, & dolet, quòd amplius non doleo de offensis, contra te Creatorem & reparatorem meum ingratiſſimè tam per commissionem quàm per omissionem perpetratis: & humiliter peto mihi condonari per sanguinem & vitam tuam, quam pro mea salute profudisti, & firmiter propono ab eis abstinere si vixero, & vitam meam emendare. Et si quid vel oblitus sum, vel nò cognosco, quod offenderit Maiestatem tuam, de eo illuminari cupio, & pœnitere, & contreri: & interim de omnibus veniam peto.

Omnibus, qui me offenderunt, ex corde meo, & libenter omnes offensas propter te dimitto: & si quem ego offendi, precor etiam mihi veniam dari, & si aliquid alicuius est apud me, quantum teneor, & facultates meæ se extendunt, volo satisfieri omnibus, quibus ego debeo.

Spero in diuina tua misericordia, & in hoc sanguine, quem pro me effudisti tanta cum chatitate, quòd me, licet indignum, saluum facies, & adimplebis me lætitia cum vultu tuo, & vt id facias per
san-

Psal. 136

sanctam passionem & mortem tuam deprecor.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum: resigno in eis voluntatem meam: & subijcio illam tuæ sanctissimæ voluntati, vt de vita & morte mea facias secundum beneplacitum tuum: tantum vt ego toto te corde, & tota anima, & tota mente diligam, laudem, & benedicam in æternum.

Si tempus & personæ qualitas id ferret, plura etiam ex dictis 5 6 & 7. cap. adhiberi possunt. aduertatur autem, quòd ei qui in agone mortis versatur, multum conferet, si deuotè roget Deum, vt acceptet omnes rationes, quas pro ipso faciēt proximi eius, tam eo extremo tempore vitæ, quàm post mortem in remissionem pœnarum, quæ ipsi in purgatorio essent subeundæ. Idem de sacrificijs Missarum & eleemosynis intelligatur, & opportunè in memoriam morienti id redigatur.

De commendatione anime, &c.

Quod ad tertium attinet, scilicet anime commendationem (& idem intellige de alijs, quæ fieri possunt sine ipso ægroto, vt in penultimo capitulo dicitur) hoc animaduertatur, quod tunc maximè debet fieri, cùm mors jam vicina imminet.

ack

act: & more
termiscenda
adhuc putatu
nizans, licet
dicas charissim
mini nostri les
illud: Iesu fili
lud: Deus in a
Domine Iesu
na, & aqua b
gendus, præc
perturbari; &
test ore, inuo
rit deinde pr
animæ.

De quarto
ficatione, vid

*Quaratione s
mio desider
moritur*

C
A
LIQV
affligit
partim
diligunt: part
liaquantur, a

net: & more Ecclesiæ confucto fiat, intermiscenda sunt tamen aliqua verba (si adhuc putatur intelligere aliquid agonizans, licet non possit loqui) quale est, dicas charissime frater: Sit nomen Domini nostri Iesu Christi benedictum, vel illud: Iesu fili Dauid miserere mei: vel illud: Deus in adiutorium meum intende, Domine Iesu ad adiuuandum me festina, & aqua benedicta interdū est aspergendus, præcipuè si visionibus videtur perturbari; & dicatur, vt corde, & si potest ore, inuocet nomen Iesu, & poterit deinde profequi commendationem animæ.

Marc. 15
P. al. 6.

De quarto, scilicet Assistentium ædificatione, videatur capitulum vltimum.

Qua ratione sit iuuandus, qui ex vitæ nimio desiderio, non satis a quo animo moritur, aut acquiescit diuine voluntati.

C A P V T I X.

ALII QUI sunt, quos concutit, & affligit plus æquo, mortis timor: partim q̄ vitam hanc naturaliter diligunt: partim q̄ eis, quæ in mundo relinquuntur, affectu nimio adhærent, & po.